

MÒNICA BATET

DINS DEL COR DE CHOPIN

Pròleg de Xavier Farré

Empúries

narrativa

Mònica Batet
Dins del cor
de Chopin

Pròleg de Xavier Farré

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: febrer del 2020

© Mònica Batet Boada, 2020

© pel pròleg: Xavier Farré, 2020

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Realització Planeta

Dipòsit legal: B. 1.499-2020

ISBN: 978-84-17879-26-6

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor; la llei preveu sancions per als infractors.

Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra, podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos, a través del portal www.conlicencia.com

o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Tots els drets reservats.

ÍNDIX

Pròleg de Xavier Farré.	9
Del que sabíem i del que no sabíem.	19
Tornant de cal tiet Mateusz.	25
Perquè podeu tenir problemes.	31
Un plat de més	35
Tenir cor	41
L'arruga.	47
Dos quilos de sucre, un de farina...	51
El tu i el vostè	61
<i>Anthropology Review</i>	65
Per un forat la llum.	75
Katin.	79
Parc Łazienki.	85
El que havia estat meu, després va ser teu i ara ha de tornar a ser meu.	91
No hi era ni en sé res.	101
Canvis.	111
Telèfons a Targówek	117
Volen que escrigui	127
<i>Dzień dobry, dziękuję, do widzenia</i>	133

DEL QUE SABÍEM I DEL QUE NO SABÍEM

Al meu pare

Què en sabia de Polònia? Sabia els noms d'algunes ciutats: Varsòvia, Cracòvia, Poznań... Sabia que menjaven pieroguis i que preparaven una sopa de remolatxa amb un nom que no podia pronunciar. Sabia que al seu alfabet hi havia una ela que semblava lleugerament partida i unes vocals que portaven una mena de coma a sota. Sabia alguns noms propis: Paweł, Urszula, Kasia o Katarzyna, Mikołaj... Havia llegit Wisława Szymborska, Bruno Schulz, Zbigniew Herbert, Stefan Chwin i Sławomir Mrożek. I havia vist pel·lícules d'Andrzej Wajda i Krzysztof Kieślowski. Això era tot.

El meu itinerari va ser Varsòvia, Poznań, Gdańsk, Wrocław i Cracòvia. Vaig arribar a Varsòvia amb vint-i-tres graus a finals de març i vaig marxar de Cracòvia nevant i a un grau sota zero el 20 d'abril. D'aquest viatge en tinc alguns records: el noi que em va ajudar a baixar la maleta quan vaig arribar a Poznań, la pluja caient mentre feia cua per entrar a la fàbrica d'Oskar Schindler o una frase que algú, que fa molts anys que hi viu, va dir-me, Veuràs tota la

diversitat de Polònia: hanseàtica, prussiana, austro-hongaresa...

També recordo que cada vespre truco al meu pare. La segona nit que soc a Varsòvia parlem del Palau de Cultura i del sofà. Arquitectònicament és tan comunista, li dic. Pensa que domina la ciutat. Quan m'he perdut, l'he buscat. No hi he volgut entrar perquè feia tan bon dia que he preferit caminar: he fet trenta-set mil passes. El meu pare primer em diu, Demà et faran mal els peus. I després m'anuncia com si fos la tragèdia més gran d'aquest món, Al sofà del menjador se li ha trencat una pota. Me n'hauré de comprar un altre. Al diari he vist una casa de mobles amb un sofà que m'agrada, dilluns hi trucaré.

Els dies que soc a Poznań parlem de l'Alfons i del sofà. L'Alfons m'ha vingut a esperar a l'estació. L'Alfons m'ha portat a veure el riu. L'Alfons m'ha ensenyat la catedral. L'Alfons m'ha fet d'interpret per comprar un joier a una senyora bielorrussa a l'Stare Rynek. La resposta del meu pare sempre és la mateixa, Que bé que es porta aquest Alfons. Després d'aquesta frase acostuma a arribar el sofà, Hi he trucat però hauríem d'anar a buscar-lo a Barcelona. Tu, que en saps més d'aquestes coses, hauries de mirar si a l'Ikea n'hi ha algun que em pugui anar bé.

El primer dia que soc a Gdańsk parlem de Lech Wałęsa i del sofà. Afirmo entusiasmada, Ell era d'aquí. Va néixer aquí, vull dir. M'ha dit el David que sovint és al Centre Europeu Solidaritat. T'imagines que quan hi vagi me'l trobi? La resposta del meu pare és, Quants anys deu tenir? També em diu, Quan tinguis

un moment, busca quines botigues de mobles hi ha a Tarragona: hi hauríem d'anar. Jo li pregunto amb ironia mal dissimulada, Penses que podràs resistir quinze dies més? I afegeixo, Te n'adones que des que soc aquí només parlem de sofàs?

El segon dia que soc a Gdańsk la veu que em contesta al telèfon no és la del meu pare. Per un moment penso que m'he equivocat, però em dic a mi mateixa que és impossible perquè tinc el seu número perfectament gravat. Mentre duren aquests pensaments penjo i torno a trucar al meu pare, però la veu continua sent la d'un altre. Així, doncs, he de dir a aquell home que no conec, Em sembla que m'he tornat a equivocar.

No puc estar-me'n d'intentar-ho marcant al teclat el número del meu pare. Pregunto a aquella veu d'home, a poc a poc, si el número que li acabo de dir correspon al seu telèfon. Em respon que no. Li pregunto com es diu i on viu. M'assegura que no té cap filla. Em diu que viu sol des de fa potser massa anys. Quan li explico que li truco des de Polònia em pregunta, Van patir un estat de guerra a inicis dels vuitanta, oi que sí? Després afirma, Els polonesos sempre han estat de pega. Em disculpo per les preguntes i per haver-li tornat a trucar i ell em respon, Truqui sempre que vulgui. Espero que pugui parlar amb el seu pare.

Quan ja són més de les onze de la nit és el meu pare qui em truca. Em diu, No m'has trucat. M'he pensat que estaves enfadada perquè només et parlo de sofàs. Parlem de les cases hanseàtiques de Gdańsk i només una mica del sofà. Especulem sobre què pot

haver passat perquè sigui aquell home qui em respon al telèfon. Afirmo que, per la veu, deu tenir uns setanta anys, i que, per la conversa que hem mantingut, sembla una persona agradable amb qui es pot parlar de tot, fins i tot de Polònia.

El tercer dia que soc a Gdańsk el número de telèfon del meu pare continua pertanyent a aquell home. Li torno a demanar disculpes i em diu que li repeteixi el nom de la ciutat polonesa on soc. Pronuncio molt a poc a poc, G-da-ńsk, i tots dos arribem a l'acord que la llengua polonesa és, sens dubte, una llengua complicadíssima. M'explica que hi ha estat pensant i que li sembla que mai no ha conegut cap polonès. Abans de penjar em torna a dir, Truqui'm sempre que vulgui. I aquella darrera frase em sembla més un prec que una altra cosa.

Els dies passen. Visito Wrocław i arribo a Cracòvia. Adquireixo una rutina: cada vespre a les deu de la nit parlo amb l'home que té el número del meu pare, i quan es fan dos quarts d'onze és el meu pare qui em truca. Parlem de la gent que omple les esglésies, de monges i de sacerdots, del Vístula, del Wawel... Parlem de si seria millor comprar un sofà de dues o de tres places. Parlem d'aquell home que evidentment existeix. Ens convencem, pels comentaris que m'ha anat fent, que es va divorciar fa més de vint anys. Dubtem sobre si té una bona relació amb els seus dos fills. Imaginem com deu ser el seu pis. Imaginem, fins i tot, on deu tenir el telèfon.

Dic a aquell home, Demà ja torno a casa. Em continuarà trucant?, em pregunta. Li asseguro que

sí. I és llavors que se m'acut demanar-li si li han trucat altres familiars o amics del meu pare, em respon sense vacil·lacions que mai no li truca ningú. És també aquella nit que pregunto al meu pare si rep altres trucades i afirma que aquell mateix matí ha parlat amb el meu tiet. Diria que parlem de la neu que ja comença a caure a Cracòvia i de com ens organitzarem per anar a veure totes aquelles botigues de sofàs. Diria que li comento que quan aquell home m'ha preguntat mig atemorit si li tornaria a trucar, m'hauria agradat poder ser-hi a prop i agafar-li la mà.

El viatge de tornada és accidentat. Arribo a casa quan ja són més de les deu de la nit. Primer em miro les plantes i després marco el número del meu pare. Fa més de tres setmanes que no utilitzo el telèfon fix. Tinc ganes de parlar amb aquell home, tinc ganes de dir-li que em pensava que no podria tornar perquè a Cracòvia el vol ha sortit amb més d'una hora de retard i jo havia de fer escala a Düsseldorf. Tinc ganes d'explicar-li que feia més de cinc anys que no em despertava i veia nevar. Però aquella nit, i les nits que vindran, la veu que em contesta és la veu del meu pare. Parlem del viatge accidentat, de les dues botigues de sofàs que visitarem l'endemà i de si aquell home deu estar preocupat perquè no li he trucat.